

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MEDDELELSER

OM

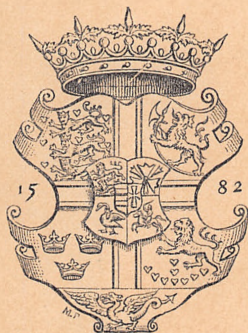
RIGSARKIVET

FOR

1895—97.

AF

C. F. BRICKA.

KJØBENHAVN.

I KOMMISSION HOS C. A. REITZEL.

1898.

Indhold.

	Side
I. Rigsarkivet i sin Helhed.	
1. Organisation og almindelige Forhold.....	1.
2. Budget og Regnskab	6.
3. Gaver og Kjøb.....	8
4. Litterær Virksomhed	11.
5. Bogbinderiet.....	13.
6. Personalet.....	14.
II. Hovedarkivet.	
1. Benyttelse	21.
2. Tilvæxt	21.
3. Ordnings- og Registreringsarbejder	23.
4. Lokaler	25.
III. Provinsarkiverne.	
1. Provinsarkivet for Sjælland, Laaland-Falster m. m.	30.
2. Provinsarkivet for Fyn.....	32.
3. Provinsarkivet for Nørrejylland	32.

I. Rigsarkivet i sin Helhed.

1. Organisation og almindelige Forhold.

Da den for Gehejmearkivaren som Arkivar ved de under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet samlede Arkiver (Gehejmearkivet og Kongerigets Arkiv) givne Instrux af 14. Januar 1885¹ formentes ikke længer at passe ganske efter Oprettelsen af Rigsarkivet ved Lov af 30. Marts 1889, og efter at de ved denne indførte Provinsarkiver vare traadte i Virksomhed, udfærdigede det nævnte Ministerium under 16. Decbr. 1896 følgende nye Instrux, der dog i det væsentlige blev en Gjentakelse af hin ældre.

Instrux for Rigsarkivaren.

1.

Rigsarkivaren har den øverste Ledelse af Forretningerne og Ordningsarbejderne i Rigsarkivet, saavel i Hovedarkivet som i Provinsarkiverne. Han indsender hvert Aar til Ministeriet en Redegjørelse for de Planer, som i den Henseende have været fulgte, og for de Fremskridt, Arbejderne i Aarets Løb have gjort. I Aarsberetningen meddeles der ligeledes Oplysning om, i hvor stort et Omfang Arkiverne have været brugte af private, samt hvad der ellers kunde være Anledning til særlig at fremdrage.

2.

Enkelthederne i Fordelingen af Hovedarkivets Arkivalier mellem dets to Afdelinger efter den i allerhøjeste Resolution

¹ Trykt i Meddelelser fra det kgl. Gehejmearkiv og Kongerigets Arkiv 1883—85, S. 8 ff.

af 22. December 1882 (jvfr. kongelig Resolution af 31. Marts 1889) fastsatte Ordning saavel som Fordelingen af de ved Hovedarkivet ansatte Arkivsekretærer og Assistenten mellem de to Afdelinger bestemmes af Rigsarkivaren. Denne kan ligeledes midlertidig og til Øvelse omflytte Assistenten, der selv maatte ønske det, mellem Hovedarkivet og et af Provinsarkiverne, ligesom han ogsaa uden saadan Omflytning kan tillade Arkivsekretærer eller Assistenten midlertidig og til Øvelse at arbejde ved et andet af Arkiverne end det, ved hvilket de ere ansatte.

Rigsarkivaren bestemmer, hvilke ældre Arkivalia (nærmest efter Tidsgrænsen 1559) der fra Provinsarkiverne skulle afgives til Hovedarkivet for her at udgjøre en særlig Samling, saavel som hvilke hidtil i dette opbevarede Sager der rettest bør afgives til Provinsarkiverne.

3.

Adgangen til Hovedarkivets Benyttelse paa Læsesalen tilstedes i Regelen af Rigsarkivaren efter en skriftlig Henvendelse, i hvilken vedkommende opgiver Navn og Bopæl samt nærmeste Formaal. Foruden selvfølgelig i de Tilfælde, i hvilke efter allerhøjeste Resolution af 22. December 1882 Hans Majestæt Kongens Tilladelse vil være at indhente, vil dog en Henvendelse til undertegnede Ministerium være nødvendig, naar enten Undersøgelsen vedrører Spørgsmaal af saa nyt Datum eller af en saadan Natur, at der vil være Anledning til derom at korrespondere med det Ministerium eller den Autoritet, af hvis Forretningsomraade de vedkommende Arkivalier ere fremgaaede, eller dersom Rigsarkivaren af andre Grunde maatte have Betænkeligheder ved paa eget Ansvar at meddele Adgangstilladelsen. Rigsarkivaren skal endvidere være bemyndiget til efter Omstændighederne af den besøgende at forlange en udtrykkelig Forpligtelse til ikke at offentliggjøre Meddelelser, som kunde kompromittere endnu levende Personer eller deres nærmeste Slægt.

Adgangen til Provinsarkiverne er med de derfor fastsatte Indskrænkninger (jvfr. Bekjendtgørelse af 10. Marts 1891) aaben for alle.

Med Hensyn til bekræftede Afskrifter til retslig Brug vil det i Tvivlstilfælde være tilstrækkeligt at indhente det deri interesserede Ministeriums Samtykke.

4.

Rigsarkivets Arkivalier kunne, naar der skjønnes at være tilstrækkelig Grund til at imødekomme et derom fremsat Ønske, ved Forsendelse gjøres tilgængelige ogsaa i andre Afdelinger end den, i hvilken de nærmest høre hjemme. I øvrigt kan Rigsarkivaren tilstede Udlaan paa kortere Tid til et andet sikkert Sted af Aktstykker, som haves i flere Exemplarer, hvorimod Ministeriets Tilladelse udkræves til ethvert Udlaan af uerstattelige Dokumenter.

5.

Den fra Rigsarkivet udgaaende litterære Virksomhed ledes af Rigsarkivaren. Med visse Mellemrum, f. Ex. hvert tredje Aar, udgives der et Bind Meddelelser om Rigsarkivets Virksomhed og øvrige Forhold, ledsagede af vejledende Oversigter over enkelte større eller mindre Afdelinger af det.

6.

Der foretages aarlig i Sommerens Løb en Kassation af værdiløse Arkivalier indenfor de derom vedtagne Bestemmelser. Om nye Kassationsbestemmelser forhandles først med det eller de Ministerier, hvis Interesser nærmest berøres deraf, og et Forslag forelægges derefter undertegnede Ministerium til Afgjørelse.

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet,
den 16. December 1896.

Bardenfleth.

S. Sporsén,
Fm.

Medens Hovedarkivets Virksomhed ikke i Treaaret 1895-97 har givet Anledning til nye egentlig organisatoriske Bestemmelser fra Ministeriets Side, er der derimod for Provins-

arkivernes Vedkommende truffet flere saadanne, en naturlig Følge af, at disse Arkiver ere en ung Institution, hvor der først efterhaanden kan skabes en Praxis.

Spørgsmaalet om Provinsarkivernes Forpligtelse til i visse Tilfælde uden Betaling at levere Afskrifter af de i dem beroende Sager var saaledes oppe og fik for saa vidt en Afgjørelse, som det ved Ministeriets Resolution af 26. Novbr. 1895 bestemtes, »at det for Fremtiden skal paahvile Provinsarkiverne uden Betaling at levere Afskrifter af Retsprotokoller og andre Dokumenter til Brug i Sager vedrørende Loven om Alderdomsunderstøttelse af 9. April 1891 og Loven om Æresoprejsning af 13. April 1894, hvad enten Rekvisitionen derom maatte indkomme fra et Embedskontor eller fra en kommunal Myndighed, naar kun Øjemedet med den er tydeligt angivet«.

Med Hensyn til Afleveringen af Embedsarkiver udvidedes Omraadet for de kirkelige Arkivers Vedkommende 29. August 1895, da Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet tilskrev Forstanderskaberne for de mosaiske, romersk-katholske, tysk- og fransk-reformerte Menigheder i Kjøbenhavn, den reformerte Menighed i Fredericia og de biskoppelig-methodistiske Menigheder rundt om i Landet om paa nærmere Rekvisition fra vedkommende Provinsarkivar at udlevere deres Hovedministerialbøger for Tiden før 1812—14 og Kontraminsterialbøger, saa snart de ere udskrevne og forsynede med Paategning om at være konfererede. Under 19. Decbr. s. A. udtaltes det imidlertid af Ministeriet, at den romersk-katholske Menighed i Kjøbenhavn dog ikke skulde være forpligtet til at afgive sine Kirkebøger for den Tid, der ligger forud for dens Anerkjendelse fra Statens Side i Aaret 1851.

11. Decbr. 1897 resolverede samme Ministerium, at det ikke kan paalægges Præsterne at aflevere deres Libridatici.

For at vinde Plads i Hovedarkivet ansaas det for nødvendigt at udstrække Kassationerne videre, og under 3. Juni 1897 bemyndigedes Rigsarkivet med Finansministeriets Sam-

tykke til at kassere en Del fra Anvisningskontoret afleverede Pakkesager, nemlig:

Budgetsager,
 Udenrigsministeriets Sager,
 Krigsministeriets Sager,
 Marineministeriets Sager,
 Vestindiske Sager,
 Skattesager,
 Stempelsager,
 Klasselotterisager,
 Sager angaaende Gage- og Lønnings-Tilskud og
 -Forskud,
 Selvpensioneringssager,
 Rejsepengesager,
 Jernbanesager,
 Post- og Telegraftilskud,
 Portogodtgjørelser,
 Marchepengesager,
 Nationalbanksager,
 Toldkassetilskud,
 Amtstuetilskud,
 Amtstue- og Toldkasse-Kvitteringer,

fra 1848—91 og senere efterhaanden, naar de blive 5 Aar gamle. De nævnte Sager maa nemlig anses for at være uden Betydning for Eftertiden, da alle fornødne Oplysninger formentlig kunne findes i Kontorets egne Protokolrækker og i de respektive rekvirerende Autoriteters Sager og Bøger.

Ved Skrivelse af 2. Febr. 1897 udbad Landbrugsministeriet sig Rigsarkivets Samtykke til Tilintetgjørelsen af de til Matrikulskontoret indkomne Begjæringer om Udfærdigelser af Gjenparter af Matrikulens Dokumenter for Aarene 1850—84, et Samtykke, som Arkivet ogsaa gav.

14. Septbr. 1896 bemyndigedes Rigsarkivaren til uden foregaaende Indstilling til Ministeriet at udlevere saa vel fra Hovedarkivet som fra Provinsarkiverne til den kgl. Mønt- og Medaillesamling ikke længer kurserende Pengesedler.

En Henvendelse til Overpostmesteren førte til, at det

under 23. Oktbr. 1895 bevilgedes, at de med Posten ankommande Pakker fra Sverrig og Norge herefter skulde afleveres direkte til Rigsarkivet og ikke som hidtil afhentes af dette.

Da en i 1891 udgiven »Samling af de for det danske Rigsarkiv gældende Bestemmelser« ikke længer kunde anses for tidssvarende paa Grund af de mange siden den Tid, især som Følge af Provinsarkivernes Træden i Virksomhed, fremkomne Bestemmelser, foranstaltedes 1896 en ny Udgave.

2. Budget og Regnskab.

Rigsarkivets Budget, der for Finansaaret 1894—95 var opført med i alt 71,323 Kr., forandredes til

72,186 Kr.	for 1895—96,
71,882 - -	1896—97,
75,094 ¹ / ₂ - -	1897—98.

For de enkelte Hovedkonti stillede det sig paa følgende Maade:

a. Embedslønninger.

Disse, som for Finansaaret 1894—95 vare budgetterede med 29,098 Kr., opførtes paa Finansloven for 1897—98 med 30,532 Kr., hvoraf 6900 Kr. for Provinsarkivarerne (foruden Embedsboliger). Paa Grund af Afgang blandt Embedspersonalet blev Bevillingen for sidstnævnte Aar ikke helt brugt.

b. Hovedarkivets andre Bevillinger.

Disse vare for 1894—95:

1. Til Medhjælp	17,000 Kr.
(hvoraf 1000 Kr. ekstraordinært).	
2. Til Udgivelse	3500 —
(hvoraf 900 Kr. ekstraordinært).	
3. Til Kontorudgifter	2450 —
4. Til Kjøb af Arkivalier	300 —
	<hr/>
	23,250 Kr.

For Finansaaret 1897—98 vare de uforandrede. Ved Finansloven for 1893—94 var der, som nærmere omtalt i Rigsarkivets Meddelelser for 1892—94 (S. 11—13), tilstaaet en extraordinær Forhøjelse af Medhjælpssummen paa 1000 Kr. aarlig i 3 Aar som Lønning for Cand. mag. B. Th. Melsted. Det Arkivarbejde, som det nærmest var hans Opgave at udføre, en Registrering og Ordning af Arkivets islandske Arkivalier, var for det væsentligste afsluttet, den Gang de tre Aar vare udløbne, men da der endnu stod tilbage saa vel at registrere de forskjellige Regeringskollegiers Samlinger af kongelige Resolutioner vedrørende Island som at revidere de islandske Jordebogsregnskaber o. s. v., og navnlig da Expeditionernes Antal i Udlaanskontoret, hvor Kand. Melsted stadig havde arbejdet og foruden sine særlige Sysler deltaget i de almindelige daglige Forretninger, var i saa stærk Stigen, at man ikke kunde undvære Bevillingen og den derved tilvejebragte Arbejdshjælp, fornyedes den paa Finansloven for 1896—97 uden at blive knyttet til noget bestemt Aaremaal.

Hvad Kjøb af Arkivalier angaar, er der paa denne Konto brugt i 1895—96: 191 Kr., i 1896—97: 300 Kr., i 1897—98: 35 Kr.

c. Provinsarkivernes andre Bevillinger.

Disse vare for 1894—95 (foruden en Bevilling paa 475 Kr. til Hovedstandsættelse af Arkivet i Viborg):

1. Til Medhjælp og Kontorudgifter	10,800 Kr.
2. Extraordinært til Udgifter ved de lokale Arkivers Aflevering (anslaet til)	4000 —
3. Til Vedligeholdelse, Skatter og Brandforsikring	2700 —
	<hr/>
	17,500 Kr.

Den sidste Konto, som kun angik Arkiverne i Kjøbenhavn og Viborg, forøgedes paa Finansloven for 1895—96 med 1000 Kr. for Odense-Arkivets Vedkommende, og for 1897—98 lød Bevillingen derfor paa 18,500 Kr. Til Hovedstandsættelsesarbejder ved Arkivejendommen i Viborg var der desuden for 1895—96 bevilget extraordinært 536 Kr., og til Anskaffelse af en hydraulisk Elevator i Provinsarkivet i Kjøben-

havn bevilgedes for 1897—98 ekstraordinært 2812 $\frac{1}{2}$ Kr. Det var nemlig følt som en stor Ulempe, at de store Masser af Arkivalier, som strømmede ind her, skulde bæres op til de øvre Etager, hvor alle Afleveringerne fra de lokale Embedsarkiver have faaet Plads, medens Stueetagen anvendes som Beholder for de fra Hovedarkivet deponerede Sager, der ikke længer kunne rummes i dette. Paa Grund af Bygningens Længde (189 Fod) var der udtalt Ønske om at faa to Elevatorer, men kun den ene bevilgedes.

d. Bogbinderiet.

Til Lønning for en Bogbinder har Arkivet i Treaaret haft en Bevilling af 1200 Kr. aarlig.

Ved ministeriel Skrivelse af 9. Juni 1896 bestemtes, at der herefter skulde indføres en anden Form for Regnskabsaflæggelsen for Bogbinderiet.

Endnu en finansiel Foranstaltning bør nævnes her, skjønt den ikke har efterladt sig Spor i Arkivets Budgetter eller Regnskaber. Da det havde vist sig, at den ene af de in duplo førte Ministerialbøger for Tiden efter 1812—14 undertiden mangler eller indeholder Lakuner, fik Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet paa Finansloven for 1895—96 bevilget et Beløb, anslaaet til 500 Kr., til derfor at lade tage en paalidelig Afskrift af det manglende efter det andet Exemplar. Herved opnaas, at saa vel vedkommende Præstembede som Provinsarkivet fra det nævnte Tidsrum af og saa langt, som Afleveringen har fundet Sted, har et komplet Exemplar af Ministerialbøgerne. Siden Bevillingen gaves, er der da ogsaa gjort en Del Brug af den.

3. Gaver og Kjøb.

Af større Gaver har Rigsarkivet modtaget følgende:

1895.

Fra Kammerfrøken D. Rosen: Papirer angaaende Dronning Caroline Amalie (foreløbig ikke tilgængelige).

Fra Sognepræst, Dr. phil. H. F. Rørdam i Lyngby: Arkivsager vedrørende de blandede Sogne i Flensborg Provsti samt Breve og Optegnelser fra Provst Aleth Hansens Bo.

Fra Gaardejer I. Friis i Fredsted: Landbrugsdagbøger 1782—o. 1838 fra Fredsted (ved Haderslev).

Fra Stiftamtmand, Dr. phil. T. A. J. Regenburg: en større Samling Breve, især vedkommende Slesvig baade før og efter 1864.

Fra Kommissionen for det Arnamagnæanske Legat: omtr. 50 middelalderlige Voxsegl.

1896.

Fra Fr. Barfod: en større Samling Papirer fra det 18. og Begyndelsen af det 19. Aarhundrede, væsentlig hidrørende fra den herværende hanseatiske Agent Meinig.

Fra Hofjægermester, Grev A. L. Brockenhuus-Schack: 87 Pakker Dokumenter og 10 Protokoller fra Gieseegaards Godsarkiv.

Fra Amtmand Gr. Jónssons Dødsbo: Papirer vedrørende hans forskellige Embedsstillinger.

Fra Jægermester H. E. Jessen: Adserstrups Godsarkiv.

Fra Proprietær H. Kjeldsen: Lerkenfeldts Godsarkiv.

1897.

Fra Kammerherre, Grev F. C. Moltke til Bregentved: det kongl. Partikulærkammers Summarier 1750, 52, 56, 66; Kongens Kontrabog over Indtægter og Udgifter ved Opførelsen af Frederikskirken i Kjøbenhavn 1750—61; m. m.

Fra det kongl. Garnisonsbibliothek i Kjøbenhavn: et Manuskript (i Folio) om Christian V's Krigshistorie med tilhørende Kaart.

Fra Stiftamtmand, Dr. phil. T. A. J. Regenburgs Dødsbo: Arkivalier, Breve m. m.

Fra P. H. Trummer i Hamborg: 20 originale Papirsegl og 143 Kopier af tyske middelalderlige Segl.

Fra Pastor emeritus A. V. Læssøe: 33 Breve fra H. C. Andersen til Fru S. Læssøe 1830.—59 og 43 Breve fra C. C. G. Andræ til Oberst Fr. Læssøe 1834—47.

Fra Proprietær N. Ahlmanns Dødsbo: Papirer vedkommende denne Mands politiske Virksomhed.

Fra Frøkerne L. og A. Hjort: en stor Samling Papirer hidrørende fra deres Fader, Professor P. Hjort, især Breve til ham.

Fra Rigsarkivar A. D. Jørgensens Dødsbo: en stor Samling Papirer hidrørende fra A. F. Krieger, nærmest Breve til denne.

Fra den kongl. Porcellænsfabrik: Fabrikkens Arkiv fra dens Oprettelse til dens Ophør som Statsanstalt.

Fra Proprietær H. Bay til Rosbjerggaard: Dokumenter vedkommende Gaarden Volstrup og Protokoller og Papirer vedkommende Hobro m. m.

Fra Kammerherre J. A. Stemann: Store Restrups Godsarkiv.

De fleste af de her nævnte nyere Brevsamlinger maa foreløbig betragtes som utilgængelige.

Mindre Gaver af Arkivsager ere i Løbet af Treaaret modtagne fra: Nationalmuseets 2. Afdeling, Universitetsbibliotheket, Fyns Stiftsbibliothek, forskjellige Lav i Odense, Provst I. Barfods Arvinger, Læge N. H. Bay i Randers, Cand. mag. L. F. B. la Cour, Professor F. Dahl, Cand. pharm. E. Dam, Hofjægermester, Grev C. C. S. Danneskjold-Samsøe, G. Ellbrecht, Forretningsleder ved Genealogisk Institut S. Elvius, Lærer M. Eskesen, Frøken C. de Fiskers Dødsbo, Lærer A. Gaardboe i Tislum, Enkepastorinde A. Garde, Arkivsekretær G. L. Grove, Murmester L. Gullev i Viborg, Lærer Hansen i Græsteds Arvinger, Oberstlieutenant H. W. Harbou, Arkitekt W. Haugsted i Odense, Enkefru J. Helweg i Odense, Landinspektør C. Hempel i Odense, Konferensraad C. F. Herbst, Sognepræst L. V. Hertel i Brenderup, Vexellerer H. L. Hirsch i Fredericia, Professor, Dr. J. Krebs i Breslau, Proprietær C. Lange, Student Lindberg, Gehejmekonferensraad, Overhofmarskal C. L. Løvenskiold, Bygningsinspektør V. Petersen i Odense, Justitsraad F. S. Helm-Petersen i Odense, Gehejmekonferensraadinde, Grevinde S. V. Raben-Levetzau, Skolebestyrer, Lieutenant H. Rasmussen i Odense,

Højesteretsassessor M. G. P. Repholtz, Baron H. C. O. Rosenkrantz til Rosenholm, Gehejmekonferensraad M. H. Rosenørn, Provinsarkivar G. C. Saxild, Overlærer K. H. P. Schmidt i Odense, Kammerherreinde Scholten i Hillerød, Oberst C. Søltoft, Arbejdsmand Rasm. Sørensen Arvinger i Odense, Sognepræst F. V. W. Topsøe i Alsted, Kaptajn A. Tuxen, Dyr læge J. Tygesen i Høsterkjøb, Stationsforstander V. A. Weldingh i Mørke og J. J. Winther i Rudkjøbing.

Hertil komme Gaver af Bøger og Kaart; de sidste skyldes navnlig Generalstaben.

Ved Bytning er erhvervet fra Professor Wattenbach i Berlin (mod nogle tyske Familiebreve fra hans Slægtninger til Statsminister Krabbe-Charisius) et Bind indeholdende Breve fra O. Høegh-Guldberg til Aug. Hennings og dennes Koncepter til Breve til hin, 1778—83.

For Segldubletter er erhvervet en Del Dokumenter, især fra Professor H. B. Storck.

Af Erhvervelserne ved Kjøb kunne fremhæves:

7 Protokoller fra det 18. Aarhundrede vedkommende Dronninglund og Dronninggaard i Vendsyssel.

En Del af Raadstuearkivar, Dr. O. Nielsens Samlinger.

En betydelig Samling hidrørende fra Etatsraad Fred. Thaarup, for en stor Del angaaende Bornholm.

4. Litterær Virksomhed.

I Aarene 1895—97 har Rigsarkivet udgivet:

Sønderjydske Skatte- og Jordebøger fra Reformationstiden. Ved F. Falkenstjerne. 1. Hefte (15 $\frac{1}{2}$ Ark).

Kancelliets Brevbøger vedrørende Danmarks indre Forhold. I Uddrag ved L. Laursen. 1561—65, 2. Halvdel (34 $\frac{1}{2}$ Ark) og 1566—70 (46 $\frac{1}{2}$ Ark).

Meddelelser om Rigsarkivet for 1892—94. (2 $\frac{1}{2}$ Ark.)

Stiftamtmand og Amtmand i Kongeriget Danmark og Island 1660—1848. Af J. Bloch. (10 $\frac{1}{2}$ Ark.)

Fonden ad usus publicos. Aktmæssige Bidrag til Belysning af dens Virksomhed. 1. Bind. 1765—1800. (19 $\frac{1}{2}$ Ark.)

I alt o. 130 Ark.

Som omtalt i Meddelelserne for 1892—94 (S. 28) laa der ved Udgangen af 1894 13 Ark rentrykte af »Sønderjydske Skatte- og Jordebøger«, og endelig lykkedes det i Foraaret 1895 at faa et Hefte afsluttet og udgivet. Efter Initiativ af og under Samraad med den daværende Rigsarkivar var dette Udgifterarbejde fra Begyndelsen af blevet udført af Cand. theol. F. Falkenstjerne; men denne blev ved sin Udnævnelse i Januar 1896 til Sognepræst i Jylland fjærnet fra Hovedstaden, og om han end derefter fastholdt Ønsket om at fortsætte Udgivelsen, i hvert Fald foreløbig, paa Grundlag af det i Arkivet bearbejdede Materiale, tillode hans nye Embedes Pligter og hans vedværende Sygdom ham ikke at gjøre stort ved Arbejdet, forinden hans Død i Decbr. 1896 helt afbrød det. Lige i Slutningen af 1897 optoges Arbejdet med Arkivets egne Kræfter.

»Kancelliets Brevbøger« er blevet Treaarets omfangsrigeste Publikation fra Arkivet. Der er udgivet 81 Ark, og desuden laa ved Udgangen af 1897 28 Ark af et nyt Bind (det femte) rentrykte. Det betydelige hermed forbundne Arbejde er udført af Arkivsekretær Laursen udenfor Kontortiden, altsaa mod et Honorar (s. Meddelelser 1892—94, S. 11). Den oprindelige Plan, at Brevuddragene for 5 Aar skulle rummes i ét Bind, er det hidtil lykkedes at gennemføre, men efterhaanden som der rykkes ned i Tiden, voxer Stoffet. Allerede i de sidste Bind har det derfor været nødvendigt at knibe Uddragene lidt ind, og dermed maa der fortsættes i stigende Grad. Skulde det imidlertid vise sig, at Uddragene tilsidst blive utilfredsstillende, maa Bestemmelsen om de 5 Aar i ét Bind opgives.

Arkivsekretær Blochs Fortegnelse over Stiftamtmand og Amtmand 1660—1848 slutter sig til de tidligere her fra

Arkivet udgivne Embedsetater og fortsætter, om end efter en noget anden Plan, de i Litteraturen foreliggende, af Professor Erslev udarbejdede Lister over Lensmændene fra 1513 til 1660. Foruden at indeholde personalhistorisk Stof giver den Oplysninger om Stifternes og Amternes vexlende Omraader gennem hele Tidsrummet.

Med det udkomne 1. Bind af »Fonden ad usus publicos« er Udgivelsen af et større Værk paabegyndt. Fondens Papirer indeholde en saadan Rigdom af ofte lidet benyttet Stof, nærmest til vor Litteratur-, Kunst- og Personalhistorie, at et stærkt sammentrængt Uddrag formentes at kunne fortjene at komme frem. Planen for Udgivelsen lagdes af den afdøde Rigsarkivar, og det udkomne 1. Bind skyldes i det væsentlige ham. Medens dette omfatter Tiden 1765—1800, formodes det følgende Tidsrum, 1801—1842, at ville udgjøre to Bind.

Paa Fortsættelsen af »Kronens Skjøder« er der arbejdet; men der vil endnu hengaa lang Tid, inden der kan skrives til Udgivelse, især efter at det sidste Aars Personalforandringer have foraarsaget en Standsning.

Af nye Arbejder, som paatænkes, var ved Udløbet af 1897 endnu intet gjort færdigt; det meste deraf var endnu paa det forberedende Stadium. Kun bør nævnes, at der har været arbejdet meget paa at forøge de af Arkivet udgivne Embedsetater med lignende for andre Omraader.

5. Bogbinderiet.

Det for hele Arkivet fælles Bogbinderværksted er, som tidligere omtalt (Meddelelser 1892—94, S. 26), anbragt i det sjællandske Provinsarkiv og staar under den derværende Provinsarkivars Tilsyn. I 1895 indbandtes her 1041 Bind (nemlig 452 Bibliotheksbind og 589 Arkivprotokoller), i 1896 834 Bind (235 + 599) og i 1897 1003 Bind (406 + 597). Desuden er der her lavet Seddelkapsler og Segtavlter, tilskaaret Papplader o. s. v.

Under 9. Juni 1896 tillod Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, at der i Bogbinderværkstedet mod Betaling

maa foretages Reparationer af Protokoller m. v. for Kjøbenhavns Raadstuearkiv, for saa vidt dette Arbejde ikke er til Hinder for Rigsarkivets egen Benyttelse af Værkstedet.

Under 16. Marts 1897 tilstodes af samme Ministerium en Nedsættelse i Bogbinderens Arbejdstid fra 10 Timer daglig til 9 $\frac{1}{2}$ Time uden Tab af faste Indtægter.

6. Personalet.

Den 1. Januar 1895 bestod Personalet af følgende:

A. D. Jørgensen, Rigsarkivar (fra 1. Januar 1883).

Hovedarkivet.

C. F. Bricka, Arkivar i 1. Afdeling (fra 1. April 1889).

G. N. Kringelbach, Arkivar i 2. Afdeling (fra 1. Januar 1885).

C. C. F. Calundan, Arkivsekretær (fra 1. Decbr. 1870), tjenstgjørende i 2. Afdeling.

J. Bloch, Arkivsekretær (fra 1. Januar 1885), tjenstgjørende i 2. Afdeling.

A. Thiset, Arkivsekretær (fra 1. April 1889), tjenstgjørende i 1. Afdeling.

G. L. Grove, Arkivsekretær (fra 1. April 1892), tjenstgjørende i 1. Afdeling.

G. M. Hornemann, Assistent (fra 1. Sept. 1888), 2. Afd.

L. R. Laursen, Assistent (fra 1. Maj 1889), 1. Afd.

W. Christensen, Assistent (fra 1. Januar 1891), 1. Afd.

Anna S. Hude, Assistent (fra 1. Septbr. 1891), 1. Afd.

A. Kraft, Assistent (fra 1. April 1892), 2. Afd.

G. U. F. J. West, Assistent (fra 1. Decbr. 1893), 2. Afd.

A. G. G. Leigh-Smith, extraordinær Medhjælper (fra 1. Maj 1889), 1. Afd.

B. Th. Melsted, extraordinær Medhjælper (fra 1. April 1893), 2. Afd.

J. Bidstrup, Skriver i 2. Afd. (frø 1. Januar 1886).

C. Jørgensen, Bud i 1. Afd. (fra 1. Maj 1877).

C. J. Torkildsen, Bud i 2. Afd. (fra 1. April 1892).

Provinsarkivet for Sjælland m. m.

V. A. Secher, Provinsarkivar (fra 1. April 1892).

G. C. Saxild, Assistent (fra 1. April 1892).

C. P. Østergaard, Bud (fra 1. Oktbr. 1892).

Provinsarkivet for Fyn.

G. L. Wad, Provinsarkivar (fra 1. April 1893).

H. Hansen, Assistent (fra 1. April 1893).

P. C. Pedersen, Bud (fra 1. Septbr. 1893).

Provinsarkivet for Nørrejylland.

J. H. S. Jespersen, Provinsarkivar (fra 1. April 1890).

C. V. Christensen, Assistent (fra 1. April 1890).

C. Andersen, Bud (fra 1. Januar 1893).

P. T. R. Friis, Bogbinder (fra 1. April 1894).

I Løbet af Treaaret ere følgende Forandringer indtraadte:

Assistent, Dr. phil. A. Kraft forlod Arkivet 1. Novbr. 1895, da han gik over til Stillingen som Assistent ved Fængselsvæsenet. Fra samme Dag ansattes i hans Sted **Hans Christian Roede**, født 23. April 1865, Cand jur. 1888.

Assistent i Viborg C. V. Christensen udtraadte 1. Marts 1896 af Arkivets Tjeneste efter at være udnævnt til Raadstuearkivar i København. Hans Efterfølger blev fra samme Dag **Hjalmar Sigvard Alexander Nygård**, født 11. Maj 1869, Cand. mag. 1895.

Extraordinær Medarbejder, Kaptajn A. G. G. Leigh-Smith udnævntes 29. Juni 1896 til udsendt Konsul i Shanghai. Han efterfulgtes af Oberstlieutenant i Armeens Forstærkning **Johan Christian Valdemar Hirsch**, født 27. Januar 1842, der ansattes som Assistent fra 1. Septbr.

Under 9. Febr. 1897 entledigedes J. H. S. Jespersen efter Ansøgning paa Grund af Svægelighed i Naade og med Pension fra sit Embede som Provinsarkivar ved Arkivet i Viborg fra Udgangen af April s. A. Til hans Eftermand udnævntes under 20. Febr. Assistent G. C. Saxild fra 1. Maj s. A., og denne afløstes fra sidstnævnte Dag som Assistent ved Provinsarkivet i Kjøbenhavn af **Peter Andreas Heiberg**, født 6. Januar 1864, Cand. med. & chir. 1888.

Samme Dag, 1. Maj 1897, blev Provinsarkivar i Kjøbenhavn, Dr. jur. V. A. Secher beskikket til Herredsfoged i Laalands Nørre Herred, og 20. Maj udnævntes Assistent G. M. Hornemann til hans Eftermand. Den herved ledig blevene Assistentplads i Hovedarkivet blev ikke besat; men fra 1. August blev **Jacob Estrup** (født 27. Septbr. 1870, Cand. theol. 1895), der i nogle Maaneder af 1896 havde gjort extraordinær Tjeneste ved det sjællandske Provinsarkiv, men paa Grund af Sygdom havde maattet opgive denne Plads, antaget til midlertidig Sysselsættelse i Arkivet, og han blev da anbragt i 1. Afdeling, hvis Personale var blevet formindsket, ved at Arkivsekretær Grove i Begyndelsen af 1897 var bleven flyttet over i 2. Afdeling.

5. Oktbr. 1897 døde Rigsarkivar, Dr. phil. A. D. Jørgensen, og til hans Efterfølger blev Arkivar, Dr. phil. C. F. Bricka 19. Oktbr. udnævnt.

1. Novbr. 1897 udnævntes Arkivsekretær A. Thiset til Arkivar i Hovedarkivets 1. Afdeling og Assistent L. R. Laurson til Arkivsekretær.

18. Novbr. 1897 entledigedes Arkivsekretær C. C. F. Calundan efter Ansøgning paa Grund af Alder i Naade og med Pension fra sit Embede fra 31. Januar 1898 og udnævntes fra sin Afgang til Justitsraad. 26. Novbr. udnævntes Assistent, Dr. phil. W. Christensen til Arkivsekretær fra 1. Febr. 1898.

Endelig bleve under 3. Decbr. 1897 de extraordinære Medarbejdere B. Th. Melsted og J. Estrup ansatte som faste Assistenters, henholdsvis fra 1. Juni 1897 og fra 1. Decbr. 1897. To ledige Assistentpladser, hvoraf den ene extraordinær, henstode endnu ubesatte ved Aarets Udgang.

Endnu bør nævnes, at fra 1. Juni 1897 antoges efter Bemyndigelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet **Andreas Eduard Brydum** (født 4. Juni 1872, Cand. jur. 1897) til midlertidig Medhjælp i Provinsarkivet for Sjælland; men i Febr. 1898 opgav han denne Stilling, da han havde faaet Sysselsættelse andetsteds.

Som det fremgaar af denne Oversigt, har Aaret 1897 været ualmindelig rigt paa Personalforandringer. Af de Tab, Arkivet i det har lidt, kan dog intet lignedes med det, som tilføjedes det, da Døden d. 5. Oktbr. bortrev dets Chef, Rigsarkivar A. D. Jørgensen. Da han efter endt Sommerferie, som han havde tilbragt i sit Hjem, igjen mødte i Arkivet i de første Dage af August Maaned, klagede han vel over Ildebefindende, men han indfandt sig i disse Dage dog daglig i Arkivet, og da han d. 5. Aug. forlod det for at gaa til Sengs, var der ingen af os, som anede, at vi ikke skulde se ham mere. To Maaneders Dagen efter døde han. Hvad den danske Historieforskning og Historieskrivning har mistet ved dette Dødsfald, er det ikke Stedet her at gjøre Rede for; men nogle Bemærkninger om hans Fortjenester af dansk Arkivvæsen turde der formentlig være god Grund til at give Plads i disse Meddelelser.

Først og fremmest maa det da erindres, at A. D. Jørgensen er Reformatoren i vort Arkivvæsen. Støttet af en Minister, som indsaa, at her var en overlegen Begavelse, en ualmindelig Energi og mange andre lykkelige Evner forenede med et sjældent Organisationstalant, og at denne Førsterangs Kraft burde benyttes til at ordne de vanskelige Arkivforhold, lykkedes det ham at løse den svære Opgave, som saa længe forgjæves havde krævet en Løsning. Allerede inden han d. 22. Decbr. 1882 — en Mærkedag i Arkivernes Historie — udnævntes til Gehejmearkivar, var hans Plan til en Forening af de to jævnsides stillede, af hinanden ganske uafhængige Arkiver: Gehejmearkivet og Kongerigets Arkiv, bleven god-

kjendt, og han vidste nu at gennemføre denne Plan, samtidig med at han indenfor Arkivernes Mure foretog de mest omfattende Forandringer og Omordninger for at skabe et saa vidt muligt organisk Hele. Gennemgaar man de af ham udgivne Efterretninger om Arkivernes Virksomhed, vil man derved faa en, om end ofte kun svag, Forestilling om det rastløse Arbejde, der udførtes i de første Aar for at naa dette Resultat. Ligesom den nye Ordning allerede har baaret mange gode Frugter saa vel for den historiske Videnskab som for den praktiske Efterforskning, saaledes er der ingen Tvivl om, at dette i stadig højere Grad vil blive Tilfældet, efterhaanden som den detaillerede Efterordning, der nødvendigvis maa følge efter den første, i store Træk foretagne Omdannelse, skrider fremad. Det følger saa at sige af sig selv, at hvor der tages saa energisk fat og er saa mange Hindringer at overvinde, kan ikke alt lykkes; men selv om man vilde mene, at ikke alle de Planer, som sattes i Værk, vare lige vel overvejede, og at der i visse Henseender kunde have været taget mere Hensyn til det bestaaende, var det i det hele og store ubestridelig et mægtigt Fremskridt, der foregik, og navnlig vil enhver, som har kjendt og følt sig besværet af de tidligere Forhold, med Tak til A. D. Jørgensen drage Sammenligningen mellem før og nu. Hvor var det dog tidligere vanskeligt at føre mangan Undersøgelse til Ende! Noget fandtes i det ene af de to store Arkiver, andet tilsvarende i det andet, og intet af Stederne vidste man Besked om, hvad det andet gjemte. Hvad Gehejmearkivet alene angaar, bestod det, om man vil, af henved 100 Arkiver, hvert holdt for sig og ofte uden ringeste systematisk Orden. Ligesom det for den besøgende i Regelen var umuligt at vide, i hvilke af disse mange Arkiver eller Samlinger han skulde søge det, han havde Brug for, og han saaledes ganske var henvist til at maatte stole paa Arkivpersonalets Indsigt og Hjælpsomhed, især da det var en særlig Begunstigelse, om han fik Tilladelse til selv at benytte Registranterne til Samlingerne, saaledes stilledes der Personalet en næsten uoverkommelig Opgave, som der hørte mange Aar til for at blive nogenlunde Herre over. Gehejmearkivets gamle Læsesal

egnede sig desuden, indskrænket og slet som den var, snarest til at holde besøgende borte. Naar alt dette nu er anderledes, er det A. D. Jørgensens uvisnelige Fortjeneste.

Herved blev han imidlertid ikke staaende. Det var ham ikke nok at have forenet Centraladministrationens væsentlig nyere Arkiv og det gamle Gehejmearkiv under en fælles Bestyrelse og gjort deres Skatte lettere tilgængelige, at have udvidet deres litterære Virksomhed og forøget deres Arbejds-kraft; paa samme Tid, som han fik smeltet de to Arkiver sammen til en ved Lov skabt virkelig Enhed, vilde han udvide Arkivvæsenet til for den nyere Tid at omfatte langt mere end Kongehusets og Centraladministrationens Sager. Dette opnaaedes ved Loven af 30. Marts 1889, der oprettede et Rigsarkiv og som Dele af det Provinsarkiver. Hvad der efter hans Initiativ blev gjort Indledning til 1880, da der fra Kongerigets Arkiv blev paabegyndt en Undersøgelse af Embedsarkiverne omkring i Landet, blev nu til fuld Virkelighed ved Oprettelsen af Provinsarkiver, hvor »Provinsernes« Embedsarkiver efterhaanden samles og desuden kommunale og Godsarkiver kunne optages. Et helt nyt Felt var derved indvundet for Arkivvæsenet. Masser af Arkiver, som før laa udsatte for Tilintetgjørelse ved Ildsvaade eller paa anden Maade og ofte vare prisgivne den sørgeligste Vanrøgt, bleve reddede fra Undergang. Samlede i sikre Lokaler under sagkyndigt Tilsyn ville de herefter ikke mindre end hidtil kunne benyttes af de skiftende Indehavere af de Embeder, hvorfra de skrive sig, og samtidig vil et Materiale, som før ganske eller hovedsagelig var unddraget den historiske Forskning, her lægges til Rette for denne. Naar Provinsarkiverne ere komne over de første Indsamlings- og Ordningssaar, og naar det efterhaanden er gaaet op for Folk, hvad der kan findes i dem, vil deres Betydning træde klart for Dagen og Frugten af den Sæd, A. D. Jørgensen saaede, være et talende Vidnesbyrd om hans fremadskuende Blik.

Der vilde være endnu meget mere at anføre, hvis A. D. Jørgensens Arkivgjerning skulde paavises og værdsættes i Enkelthederne; men her, hvor kun Hovedtrækkene skulle antydes, skal blot endnu nævnes, at det skyldes ham, at der

blev truffet Foranstaltninger til at sikre Statens Ejendomsret til sine Arkivalier og til at raade Bod paa Ulemperne ved det slette Papir, som i de sidste Decennier var brugt af den hele Administration.

Da A. D. Jørgensen stilledes i Spidsen for Arkivvæsenet, ved hvilket han havde gjort Tjeneste fra 1. Januar 1869 som Assistent i Kongerigets Arkiv, fra 16. Juni 1874 som Fuldmægtig sammesteds, var han i en Alder af 42 $\frac{1}{2}$ Aar, og man havde saaledes Grund til at haabe, at han havde en lang Embedstid liggende for sig; men det skulde gaa anderledes: 15 Aar vare ikke forløbne, før han kaldtes bort. Man kunde i de senere Aar af og til høre ham udtale Lyst til at trække sig tilbage fra Arkivet. Hvorvidt dette var mere end Udbrud af en øjeblikkelig Stemning, naar han følte sig træt eller mismodig, er ikke godt at sige. Men at han, Initiativets Mand med de store Ideer og det rige Aandsliv, kunde føle sig mindre tiltalt af det daglige Kontorarbejdes jævne Gang, er ikke saa underligt, og en aktiv Deltagen i Arkivets litterære Virksomhed laa egentlig ikke ret for ham, da, som naturligt var, slet og ret Udgiverarbejde mindre interesserede ham, Historikeren med den stærke Produktionstrang. Medens han derfor med Lethed undfangede nye Planer om, hvad Arkivet skulde udgive, overdrog han i Regelen, med sin udprægede Tilbøjelighed til overalt at lade Personalet staa saa selvstændigt som muligt overfor de stillede Opgaver, Udførelsen til andre.

Nu er A. D. Jørgensens Arkivgjerning, der har sat sig de dybeste Spor, afsluttet. Her i Arkivet vil hans Minde blive bevaret i trofast Erindring, og udenfor bør hans Fortjenester af det anerkjendes med Tak gennem de skiftende Tider af alle, der forstaa at vurdere Fortidens skrevne Efterladenskaber.

II. Hovedarkivet.

1. Benyttelse.

Antallet af Besøgene paa Læsesalen og i Expeditions-kontoret har været følgende:

	Læsesalen:	Kontoret:	I alt:
1895	4164	754	4918
1896	3771	515	4286
1897	4163	701	4864.

Det samlede Antal var saaledes i Gjennemsnit 4689 aarlig (mod 5109 i det foregaaende Treaar).

Af skriftlige Adgangstilladelser udstedtes der i alt 124 (mod 116 i Treaaret 1892—94).

Angaaende Udlaanene fra 2. Afdeling saa vel som de Undersøgelser for Administrationen, som ere foretagne der uden paafølgende Udlaan af Sager, kan meddeles følgende Tal:

	Udlaan:	Undersøgelser:	I alt:
1895	9274	3146	12,420
1896	9533	3361	12,894
1897	9229	3303	12,532.

Desuden er der udlaant enkelte Sager fra 1. Afdeling, dels til Autoriteter her i Landet, dels til Arkiver i Norge, Sverrig og Slesvig m. m., de sidste Udlaan enten efter ældre Bemyndigelser fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet eller efter særlig indhentet Tilladelse fra dette.

2. Tilvæxt.

De regelmæssige Afleveringer fra ministerielle Kontorer o. lign. til 2. Afdeling udgjorde:

1895:	2659	Protokoller	og	1759	Pakker,
1896:	1467	—	-	2700	—
1897:	993	—	-	2083	—

I alt: 5119 Protokoller og 6542 Pakker
(mod henholdsvis 5013 og 6562 i det foregaaende Treaar).

Det høje Tal paa afleverede Protokoller i 1895 hidrører fra, at der da af Postvæsenets Centralbestyrelse afgaves 1131 Protokoller.

Af særlige Afleveringer kunne følgende nævnes:

I November 1895 fremsendte Udenrigsministeriet til Opbevaring her (i den under Rigsarkivarens umiddelbare Tilsyn staaende Afdeling) de officielle Dokumenter om Hendes kongl. Højhed Prinsesse Maries Nedkomst med en Prinsesse d. 17. Septbr. s. A.

En meget betydelig Tilvæxt fik 1. Afdeling 1895—96 ved Marineministeriets Aflevering af dets Arkiv indtil 1847 (inklusive), for Regnskabers og Skibsjournalers Vedkommende endogsaa lige til 1869. Heldigvis fulgte Lokalet til disse Sagers Opbevaring med (se nedenfor), da Rigsarkivet ellers vilde have været ganske ude af Stand til at modtage en saa omfattende Forøgelse. I Aaret 1850 havde Marineministeriet afstaaet til Gehejmearkivet sit ældre Arkiv, indtil 1750. Nu kom der altsaa henved 100 Aars Arkivalier til; men da ved hin Aflevering Tidsgrænsen ikke var bleven overholdt nøje, kom Rigsarkivet ved den nye Aflevering i Besiddelse ogsaa af værdifulde ældre Sager, tilbage lige til 1670.

I Juni 1895 afleverede Generalauditøren en Del Generalauditoriatssager fra Aarene 1817—46.

I Oktober 1895 modtoges til Opbevaring fra det kongl. Ordenskapitel »Elefantordensbogen«, omfattende Tidsrummet 1690—1808. Denne Protokol maa ikke uden skriftlig Tilladelse fra Kapitlet overlades andre end dets Medlemmer til Gjennemsyn.

Fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet modtoges i Januar og Februar 1897 Arkivalier, hidrørende fra den tidligere danske Mission i Trankebar og indsendte til Ministeriet fra Kollegiet for den evangelisk-lutherske Mission i Leipzig. Anledningen til, at disse Sager erhvervedes, skyldes nu afdøde Provst J. Vahl, som 1892 gjorde Rigsarkivet opmærksomt paa deres Tilværelse. Foranlediget herved henvendte Rigsarkivet sig til det nævnte Ministerium og bad om, at der ved dets gode Forsorg maatte blive gjort de

fornødne Skridt til at faa den danske Missions Arkiv afleveret hertil. Missionskollegiet i Leipzig gik efter nogen Forhandling ind paa at afgive en Del.

Om de Forøgelser, der skyldes Gaver og Kjøb, se ovfr. S. 8 ff.

De sædvanlige Kassationer have i 1895 omfattet 13,899 Pund, i 1896: 14,308 Pund og i 1897: 16,091 Pund.

3. Ordnings- og Registreringsarbejder.

De vigtigste Arbejder af denne Art have i 1. Afdeling været følgende:

Den omfattende Seglsamling, der væsentligst stammer fra de store Erhvervelser i 1883, henlaa, som den var modtaget, altsaa som forskellige Samlinger. At ordne det hele maatte derfor staa som en ønskelig Opgave, og for de danske Segls Vedkommende er dette nu sket ved Hjælp af den store heraldiske Viden, som Arkivet for Øjeblikket kan raade over. Voxseglene ere blevne anbragte i smaa Skuffer, Lakseglene paa Papplader. Følgende Rubrikker ere indrettede: danske Adelssegl (af Laksegl alene omtr. 10,500 paa o. 360 Tavler), Segl hidrørende fra fremmede Adelspersoner, som have været i dansk Tjeneste eller boet i de danske Stater (o. 5000 paa 160 Tavler), borgerlige Segl (123 Tavler), By-, Landskabs-, Kirke- og Gildesegl. Desuden er der af Dubletter dannet en »Herold« o: en efter Skjoldemærkerne systematisk ordnet Samling (110 Tavler). Den meget betydelige Samling af fremmede Segl (alene de tyske Adelssegl fylde 730 Tavler) har man ment foreløbig i hvert Fald ikke at burde røre ved, da de ere af ringere Interesse for Arkivet.

Revisionen af Arkivalierne vedrørende Forholdet til Udlandet er bleven fortsat og har omfattet de mindre sachsiske Hertugdømmer (deriblandt Sachsen-Lauenborg), Østrig eller »Kejseren«, Regensburger Reichstagsacta (til 1699), Hessen og Hansestæderne (ikke afsluttet).

Det saakaldte Sture-Arkiv, hvis over 1800 Numre laa i en næsten vild Uorden, saa at det kunde være meget vanskeligt at finde et bestemt Brev, naar man ikke kjendte dets

Løbenummer, er bleven helt omordnet efter rationelle Principper (Brevmodtager, Brevskriver o. s. v.).

Marinens Arkivalier ere blevne gjennemgaaede indtil 1699, en Registratur over dem udarbejdet og Sagerne selv opstillede efter denne. Til Oplysning om de civile Embedsmænd i og under Marinekollegierne er der indsamlet Materiale.

Krigskancelliets Afleveringer for Tidsrummet 1648—70 ere blevne reviderede; ligesaa det militære Justitsarkiv og en Del militære Regnskaber for Aarene 1680—1720. Desuden er der arbejdet paa Ordningen af General Gählers, Konferensraad S. Junges og Grev Wedel-Jarlsbergs Arkiver.

Den i Meddelelserne for 1889—91 (S. 23) og for 1892—94 (S. 22) omtalte Revision af den topografiske Samling paa Papir er bleven fortsat og tilendebragt. Hvad der blev tilbage af den, topografiske Arkivalier af rent privat Oprindelse, blev derefter lagt i topografisk Orden (tidligere alfabetisk).

Registreringen af »Indkomne Breve til danske Kancelli« er fortsat til og med Aaret 1650, hvor dette Arbejde foreløbig er standset.

Den store Samling, der kaldes »Afrejninger«, væsentlig fra anden Halvdel af det 17. Aarhundrede, er bleven underkastet en gjennemgribende (endnu ikke afsluttet) Omordning, hvorved den gamle (alfabetiske) Orden afløses af en systematisk.

Ved extraordinær Hjælp er der arbejdet videre paa Forfærdigelsen af Ekstrakter af det tyske (slesvig-holstenske) Kancellis Forestillingsprotokoller.

I 2. Afdeling er Ordningen af Amtsregnskaberne bleven fortsat med Roskilde Amts Kontributions- og extraordinære Skatter for 1660—1793.

De til forskjellig Tid modtagne Schimmelmansske og Danckwartske Papirer ere blevne ordnede og registrerede. De bestaa af o. 14,000 Breve (henholdsvis i 77 og 41 Pakker) og ere blevne forsynede med udførlige Registre. Ligeledes er der blevet dannet en Samling Schubartske

Papirer (28 Pakker) med Register. Alle disse Papirers rette Plads er snarere i 1. Afdeling, sammen med hvad der ellers haves i Arkivet af nyere private Papirer; men Pladshensyn forbyder foreløbig at flytte dem derhen.

Ordnningen af Rentekammerets islandske diverse Dokumenter og af forskellige andre islandske Sager er bleven afsluttet. Et Uddrag af Finanskollegiets Forestillinger til Kongen vedrørende Island, Færøerne og Grønland er paabegyndt (1784—1814).

En Ordning af Generalpostdirektionens Arkiv er paabegyndt, og de i Kancelliarkivet beroende Indfødsretsakter ere blevne ordnede for Tidsrummet 1776—99.

Paa Ordningen af Fred. Thaarups Papirer (se ovfr. S. 11) er der blevet begyndt.

Den i en lang Aarrække indsamlede Seddelregistrant over Embedsudnævnelser er som sædvanlig bleven forøget, nemlig med 19,069 Uddrag af Kancelliprotokoller.

4. Lokaler.

Fra det foregaaende Treaar toges en følelig Pladsmangel i Arv, og heller ikke i disse tre Aar blev den afhjulpen. I Fortsættelse af, hvad der tidligere var sket, førtes for at skaffe nogen Luft i Hovedarkivet en stor Mængde vestindiske, guineiske og ostindiske Sager ud til det sjællandske Provinsarkiv til foreløbig Opbevaring der, men dermed var ogsaa den Plads, som dette Arkiv for en Tid kan afse, omtrent optaget. Foranlediget af den truende Situation indgik Rigsarkivaren under 21. Maj 1895 med følgende Indstilling til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet:

»Som det vil være det høje Ministerium bekendt, har der alt i en Række Aar været ført Klage over Rigsarkivets Lokaler i Proviantgaarden, baade paa Grund af deres Utilstrækkelighed og deres Brandfarlighed. Det ligger i Sagens Natur, at Hensynet til Pladsen for hvert Aar, der gaar, trænger sig mere og mere i Forgrunden, og den nærmeste Tid truer med saa at sige at fremkalde en Nødtilstand, som det vilde være uforsvarligt at lukke Øjnene for.

En i det enkelte gaaende Skildring af de forhaanden-værende Bygningsforhold vil det være overflødigt her at komme tilbage til, da jeg som Sekretær i den under 10. Juli 1879 nedsatte Bygningskommission har givet en udførlig Fremstilling af dem i dennes Betænkning af 24. Septbr. 1883 (Side 14—16, jvfr. Bilag IX), ligesom der her er gjort Forslag til en Ombygning og Udvidelse af de paagjældende Lokaler (Side 30—33). Kun Hovedtrækkene heraf skulle her i Korthed gjentages.

Rigsarkivet har f. T. Lokaler af to meget forskellige Arter: dels gamle Arkivhvelvinger (den til Gehejmearkiv opførte Bygning samt Proviantgaardens og Kancellibygnings Stueetager), dels Proviantgaardens højere Etager og Loftter. Det er disse sidste, som baade ere uhensigtsmæssigt indrettede og brandfarlige i en saadan Grad, at en Ildsvaade, som maatte opstaa i eller paaføres dem udefra fra de mange sammenbyggede Fløje, ufejlbarlig vil medføre alle Arkivsagernes Undergang; men disse omfatte saa at sige hele den civile Centraladministration tilbage til 1660, og det vil vist være overflødigt at fremhæve, hvilken Ulykke dette Tab vilde være, og hvor tungt et Ansvar der i al Fremtid vilde blive lagt paa dem, der efter den alvorlige Advarsel ved Slotsbranden havde forsømt at forebygge det. Dertil kommer Pladsmangelen. Allerede i over en halv Snes Aar have nu alle Lokaler været fyldte paa de smaa spredte Rum nær, som altid maa holdes aabne til at modtage de regelmæssige aarlige Afleveringer, og det har kun kunnet holdes gaaende dels ved Kassationer, dels ved i de sidste Aar at flytte ud til Provinsarkivet ved Jagtvejen. Men begge disse Udveje ere alt i Færd med at være udtømte. Hvad Kassationerne angaar, da have de været rettede paa Regnskabsbilag, men det synes, at vi her omtrent have naaet Grænsen for, hvad Administrationen mener at kunne tilstede, og at foreslaa Kassation af Expeditionssager eller Protokoller har der i alle Tilfælde hidtil ikke været Tale om, siden man blev opmærksom paa de ældre Arkivsagers Betydning for Historien. Vistnok vilde man her efter nøje Overvejelse og Forhandlinger kunne komme til at foretage enkelte Udtyndinger, men af

Betydning for Pladsen vilde det sikkert ikke blive, i alle Tilfælde har ingen hidtil kunnet paavise større Rækker af Sager, som baade Administrationen vilde kunne undvære og Historien betragte som værdiløse.

Udflytningen til Provinsarkivet har samtidig naaet en Grænse, som det vil være betænkeligt at overskride, idet alle nogenlunde selvstændige Institutioners Sager ere udskilte. At gaa videre og adskille, hvad Administrationen jævnlig har Brug for og vil kræve bevaret i umiddelbar Forbindelse med Ministeriebygningen, vil ikke kunne lade sig gjøre, lige saa lidt som man kan flytte de ældre Sager bort, der stadig bruges af Historikerne og andre Gjæster paa Læsesalen. Disse sidste fylde desuden ikke i Forhold til deres Værdi; først en Udflytning af de nyere Rækker vilde være af væsentlig Betydning for Pladsen.

Spørges der da, hvad der nu maa gjøres for at forandre disse uheldige Forhold, kan jeg kun henvise til, hvad Æltestemændenes Bygningskommissionen i 1883 udtalte, og hvad jeg har haft Lejlighed til flere Gange senere at minde om, saaledes især i Skrivelse af 1. April 1887, trykt i »Meddelelser fra det kongelige Gehejmearkiv og det dermed forenede Kongerigets Arkiv« 1886—88, Pag. 50 ff. Det er her eftervist, at en Henvisning til den nuværende Bibliotheksbygning som mulig fremtidig Erhvervelse vil være uden synderlig Værd for Arkivet. Thi selv om denne Bygning i en overskuelig Tid blev ledig, vilde den kun meget delvis kunne bruges til Arkiv, med mindre man opgiver den tidligere Plan at bevare den store Bogsal i sin historiske Skikkelse; thi efter denne Plan vil egentlig kun Stueetagen blive en Forøgelse for Arkivet, og i denne er ikke større Plads, end at den ikke engang vilde kunne rumme, hvad der maatte udflyttes fra Proviantgaardens Loftsetage, som ubetinget maatte opofres af Hensyn til Brandsikkerheden. Vilde man derimod opgive Bogsalen, maatte hele Bibliotheksbygningen sikkert helst rives ned og ombygges efter en moderne Plan i Lighed med Provinsarkiverne; men selv i dette Tilfælde vilde Vindingen næppe blive synderlig større, da man sikkert vilde betænke sig paa nu at lægge en synderlig høj Bygning tværs for Slottets Vin-

duer. Sandsynligere er det, at en samlet Plan til Bebyggelse af Slotspladsen, naar den nuværende historiske Bibliotheksbygning opgives, vil regne med en aaben Plads paa dette Sted for at sætte Kavallergaarden og Slotstomten i umiddelbar Forbindelse med den store Plads mellem Tøjhus og Proviantgaard (se Situationsplan i Kommissionsbetænkning af 1883). Dette var saaledes til sin Tid et Led i Kammerherre Meldahls Plan. Endelig skal det kun nævnes, at Bibliotheksbygningens Beliggenhed vilde være meget ugunstig for Anbringelsen af Administrationens Arkiver, hvis Ministerierne forblive i deres nuværende Bygninger.

Der er i Virkeligheden kun een rationel Løsning af dette Spørgsmaal: hele Proviantgaardens Indretning til Rigsarkiv, d. v. s. Generalstabens Bortflytning fra denne Bygning. Tænkes denne udført, da vilde man gradvis kunne ombygge Proviantgaarden til sin nye Bestemmelse ved over den nuværende Stueetage, som kan bevares, enten at opføre nye eller bevare de gamle Mure med Indlægning af lette Hvelvinger. I denne Bygning vilde der da tillige kunne skaffes Rigsarkivets anden Afdeling, som har Expeditionskontor til Udlaan til Ministerierne, tidssvarende Lokaler, som den nu i høj Grad savner, og som i saa Tilfælde kunde lægges mere centralt med let Adgang fra de forskellige Ministerialbygninger. At der ogsaa i disse vilde kunne skaffes forøget Plads ved Generalstabens Bortflytning til en ny Bygning, muligvis i Forbindelse med et eller begge Forsvarsministerier, skal her kun nævnes.

Aarene ere gaaede, medens de herhenhørende Planer fra Tid til anden ere tagne frem for atter at skydes til Side for andre Byggeforetagender. Det vil ikke uden meget alvorlige Ulemper kunne gaa an at lade det gaa saaledes fremdeles. Helt bortset fra den øjensynlige Brandfare vil det være umuligt at modtage Administrationens stadig forøgede Arkivalier i de nuværende Lokaler, og det forekommer mig derfor at være paatrængende nødvendigt, at de første Skridt til en Forandring heri foretages jo før des bedre; der vil i heldigste Tilfælde endda gaa Aar, inden en virkelig Pladsforøgelse kan paaregnes.« —

Under 6. Febr. 1897 kom Rigsarkivaren igjen ind paa dette Forhold. Han gjorde opmærksom paa, at Arkivet i det forløbne Aar havde maattet tage imod store extraordinære Afleveringer, og han tilføjede: »Selvfølgelig voxee ogsaa ved Administrationens Udvidelse til altid større Omraader de regelmæssige aarlige Afleveringer i en foruroligende Grad. Jeg har ladet disse nøje undersøge for det forløbne Aar, med Beregning af, hvad der igjen efter et vist Aaremaal vil kunne kasseres, og det har derved vist sig, at vi maa paa-regne en jævn aarlig Forøgelse af 250 løbende Alen Hylde-rum. De nuværende Lokaler ville derefter, selv om ingen extraordinære Afleveringer maatte finde Sted, i det højeste strække til i en 5—6 Aar. En yderligere Bortflytning af Arkivalier til Provinsarkivet vil vise sig som en meget følelig Ulempe for Ministerierne, da denne Bygning ligger saa langt fra Haanden, og vilde vistnok vække megen Misfornøjelse hos de Kontorer, som det maatte træffe. Naar dertil kommer, at det største Lokale, Proviantgaarden, er i høj Grad brandfarligt ($\frac{1}{3}$ af Ministeriernes Sager staar endog i en Loftsetage), vil det være indlysende, at Spørgsmaalet om Udvidelse og Omdannelse ikke vil kunne udskydes i nogen meget fjærn Fremtid. Den eneste radikale Hjælp vil, som oftere fremhævet, være Generalstabens Udflytning og dens Lokalers næppe synderlig bekostelige Ombygning til brand-sikre Arkivrum. Skulde det imidlertid være forbundet med uoverstigelige Hindringer at faa dette bragt til Udførelse, skal jeg henstille den Tanke, om den overfor Proviantgaarden liggende mindre Bygning, der nu, saa vidt vides, bruges til Kontorlokale og Bolig for Rustmesteren, kunde midlertidig indrettes til Arkiv. Jeg maa dog frygte for, at dette vilde komme i Kollision med den paatænkte nye Bibliotheksbygning.«

Noget umiddelbart Resultat havde dog ingen af disse Skrivelser.

En betydelig Udvidelse fik Rigsarkivet, da (jvfr. ovfr. S. 22) den største Del af den Hvælving i Proviantgaardens Stueetage, hvori Marineministeriet havde sit Arkiv, afstodes til hint; men da det Rum, der vandtes, afleveredes fyldt med Sager, gav Erhvervelsen ikke bedre Plads. Forinden Af-

staaelsen fandt Sted, var der foretaget en Del Arbejder ved Hvælvingen, hvortil der paa Finansloven for 1895—96 var bevilget 7500 Kr. Vinduerne mod Syd udvidedes helt ned til Gulvet og forsynedes med Jernskodder, medens der mod Nord indsattes to nye Vinduer og en Jerndør som særlig Indgang for Marineministeriet. Efter at det hele Lokale var blevet repareret og Gulvet belagt med Asfalt, deltes det ved et Tømmerværk i to Dele, saaledes at Marineministeriet beholdt den østlige Ende med 5 dobbelte Reolrækker og Rigsarkivet fik den vestlige Del med 13 dobbelte Reolrækker. For at skaffe Forbindelse mellem Rigsarkivet og denne nye Hvælving blev der i Skillemuren mellem den og »Christian IV's Hvælving« anbragt en Døraabning med de fornødne Jerndøre og en Trappe ned til sidstnævnte Hvælving, der ligger en Del lavere, da den ikke som hin har Kjælder nedenunder.

Samtidig hermed indlagdes der Ventilering i »Christian IV's Hvælving« for at afhjælpe Fugtigheden, og Reolerne her forsynedes med ny Fernis, da den gamle, klæbrige ødelagde Papirerne; men den sidste Foranstaltning har ikke haft den tilsigtede Virkning, om end Forholdene ere blevne noget forbedrede.

III. Provinsarkiverne.

1. Provinsarkivet for Sjælland, Laaland-Falster m. m.

Med Hensyn til Benyttelsen kan anføres, at de skriftlige Expeditioner i 1895 have været 676, i 1896: 594, i 1897: 678, og at Antallet af Besøgene i de samme Aar har været henholdsvis 1644, 1432 og 1446.

Samtlige sjællandske Amter og Bornholms Amt have nu afleveret deres ældre Arkivsager. I Treaaret er der endvidere

modtaget Afleveringer fra en stor Mængde Retsbetjente, Politidirektøren i Kjøbenhavn, Biskoppen over Laaland-Falsters Stift, flere Kirkeinspektioner og Amtstuer. Byraadene i Helsingør, Kalundborg, Nykjøbing p. F., Næstved, Ringsted, Skjelskør, Slagelse, Sorø og Vordingborg have afgivet deres ældre Byarkiver. Adserstrup og Basnæs Godsarkiver ere modtagne.

Da Sjællands Stiftamt af Mangel paa ordentlige Lokaler til at huse dets nyere Sager ønskede at aflevere disse (o: Pakkerne uden tilhørende Protokoller) indtil 10—15 Aar op imod Nutiden, tillod Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet under 27. Maj 1896 som en Undtagelse, at det sjællandske Provinsarkiv indtil videre modtog disse Sager, for saa vidt de ikke kunde opbevares i Stiftamtets Kontorer, dog saaledes at de først, naar den anordnede Tidsfrist for Afleveringen er udløben, gjøres tilgængelige for andre end vedkommede Embedsmænd; men samtidig udtalte Ministeriet Ønsket om, at der maatte tilvejebringes brugelige Arkivlokaler for Stiftamtet, saa at dette atter kunde overtage Forsorgen for sine egne Sager indtil den pligtmæssige Afleveringstid.

Gaver til dette og de andre Provinsarkiver ere nævnte ovenfor i Fortegnelsen S. 8 ff.

Af Aviser er der i 1895 modtaget 77, i 1897: 76.

Nogle af Ordnings- og Registreringsarbejderne (f. Ex. ved Arkiverne fra Landstingene for Sjælland, Bornholm og Laaland-Falster, fra Hof- og Borgretten, Landsover- samt Hof- og Stadsretten, Kjøbenhavns Politiret og Kjøbenhavns Amt) ere afsluttede, i hvert Fald foreløbig; andre (f. Ex. for Provste- og Præstearkivernes Vedkommende) have stadig været og ere endnu i Gang. — Af enhver Registratur skal der, naar den er gjort færdig (o: naar Seddelregistraturen er bleven kodificeret), fra Provinsarkiverne tilstilles Hovedarkivet en Gjenpart, og 9 saadanne Registraturer (til Dels dog meget smaa) ere i 1895—97 indleverede fra dette Arkiv.

I 1897 opstilledes her en hydraulisk Elevator (se ovfr. S. 7 f.). Den har vist sig at være til megen Nytte.

Af det faste Personale forlod Assistent Saxild Arkivet

ved Udgangen af Febr. 1896 for at gaa over til Viborg og afløstes af Assistent Nygård, som gjorde Tjeneste her fra Slutningen af Marts 1896 til midt i April 1897, da han ligeledes gik til Viborg. Fra Begyndelsen af Febr. til 20. Maj 1897 fungerede Assistent Hornemann her, hvorefter han udnævntes til Provinsarkivar i Stedet for den til anden Embedsvirksomhed bortkaldte Dr. Secher. — Til Udførelsen af det forefaldende Arbejde har det ligesom tidligere været nødvendigt at anvende extraordinær Medhjælp, nemlig Frk. Cand. mag. N. Lange i hele Treaaret, Cand. med. P. A. Heiberg fra Marts 1895 til 1. Maj 1897, da han blev Assistent her, Cand. theol. J. Estrup i et Par Maaneder af 1896 (se ovfr. S. 16) og Cand. jur. A. E. Bryndum fra 1. Juni 1897 (se ovfr. S. 17).

2. Provinsarkivet for Fyn.

De skriftlige Expeditioner have i 1895 været 230, i 1896: 349 og i 1897: 257. Læsesalens Besøg have været henholdsvis 174, 203 og 249.

Fra saa godt som alle Retsbetjente i Stiftet er der sket Aflevering, ligesaa fra Svendborg Amtmand, fra nogle Amts- og Toldforvaltere, fra en Del Kirkeinspektioner, fra Fyns Stiftsfysikat og Skaarup Statsseminarium. Kommunale Arkiver ere modtagne fra Assens, Faaborg, Odense, Rudkjøbing, Svendborg og Ærøskjøbing, Godsarkiver fra Fravgdegaard, Margaard, Nybøllegaard, Selleberg og Torpegaard.

De afleverede Aviser udgjorde i 1895: 32, i 1897: 33.

Ordning og Registrering have bl. a. omfattet Odense Amts, Assens-Hindsgavls Amters, fynske Regimentsskrivers, Skifteretternes og Præsternes Arkiver.

3. Provinsarkivet for Nørrejylland.

Af skriftlige Expeditioner har der i 1895 været 771, i 1896: 466 og i 1897: 574. Paa Læsesalen have Besøgene udgjort 438, 271 og 249.

Som det ældste af Provinsarkiverne havde dette før 1895 i alt væsentligt faaet Provinsens Embedsarkivers første Aflevering, for saa vidt disse ikke henhøre under Kategorier, hvis Aflevering endnu ikke var besluttet. En Del Efterleveringer ere indkomne. Af Byarkiver ere ud over de i Meddelelserne 1892—94 (S. 32) nævnte Frederikshavns og Løgstørs modtagne. Godsarkiver ere afgivne fra Lerkenfeldt og Store Restrup.

1895 afleveredes 89 Aviser, 1897: 103.

Ordnete og registrerede ere blevne Hjørring, Hald, Skivehus og Viborg Amters Arkiver, Viborg Landstings og Overrets Arkiv, Retsbetjentearkiver fra det nordlige Jylland, en stor Del Præstearkiver og samtlige Godsarkivers Protokoller.

Hvad Pladsen i Arkivet angaar, er dette nu nær ved at være helt fyldt.

I Personalet er der sket store Forandringer (s. ovfr. S. 16), idet Provinsarkivar Jespersen, der i længere Tid ved Sygdom havde været forhindret i at kunne udføre sin Embedsgjerning, 1. Maj 1897 afløstes af Saxild, som siden 1. Marts 1896 havde gjort Tjeneste her som Assistent i Stedet for C. V. Christensen, der havde faaet anden Ansættelse. Assistent Nygård, som imidlertid i Saxilds Sted havde arbejdet et Aars Tid ved Provinsarkivet i Kjøbenhavn, tiltraadte i April 1897 sin Plads i Viborg. Arkivet har desuden haft nogen Extrahjælp.

Af Rigsarkivet er udgivet:

Udsigt over de danske rigsarkivers historie. Af A. D. Jørgensen. 1884. 4 Kr.

Kancelliets Brevbøger vedrørende Danmarks indre Forhold. I Uddrag. Ved C. F. Bricka. 1551—1555. 1885—86. 5 Kr. — 1556—1560. 1887—88. 5 Kr.

— Ved L. Laursen. 1561—1565. 1893—95. 7 Kr. — 1566—1570. 1896. 7 Kr. — 1571—1575. 1898. 7 Kr.

Kongeloven og dens Forhistorie. Aktstykker. 1886. 1 Kr.

Meddelelser fra det kongelige Gehejmearkiv og det dermed forenede Kongerigets Arkiv for 1883—85. (Heri: **Vejledende Arkivregistraturer. I. Danske Kancelli 1513—1848.**) 1886. 4 Kr.

— for 1886—88. (Heri: **Den civile Centraladministrations Embedsstat 1660—1848.**) 1889. 5 Kr.

Regeringsskiftet 1784. Fremstillinger og Aktstykker udg. til Minde om den Regering, som løste Bondens Stavnsbaand. 1888. 4 Kr.

Kronens Skoder paa afhændet og erhvervet Jordegods i Danmark. I Uddrag. 1. Bind. 1535—1648. Ved L. Laursen. 1892. 6 Kr.

Meddelelser om Rigsarkivet for 1889—91. 1892. 1 Kr. — 1892—94. 1895. 50 Øre. — 1895—97. 1898. 35 Øre.

Vejledende Arkivregistraturer. II. Rentekammeret, Generaltoldkammeret og Kommercekollegiet. 1660—1848. Ved J. Bloch. 1892. 5 Kr.

De danske Provinsarkivers Bygninger. 1893. 1 Kr.

Den civile Centraladministration 1848—1893. Af G. N. Kringelbach. 1894. 3 Kr. 50 Øre.

Sønderjydske Skatte- og Jordebøger fra Reformationstiden. Ved F. Falkenstjerne. 1. Hefte. 1895. 2 Kr. 50 Øre.

Stiftamtænd og Amtmænd i Kongeriget Danmark og Island. Af J. Bloch. 1895. 2 Kr. 25 Øre.

Fonden ad usus publicos. Aktmæssige Bidrag til Belysning af dens Virksomhed. 1. Bind. 1765—1800. 1897. 4 Kr.